

U S L O V I **ZA KOMBINOVANO OSIGURANJE MOTORNIH VOZILA** **(AUTO KASKO)**

I UVODNE NAPOMENE

Član 1.

1. Pojedini pojmovi upotrebljeni u ovim Uslovima za kombinovano osiguranje motornih vozila (auto kasko) (u daljem tekstu: Uslovi), imaju sljedeće značenje:

- Osiguravač – “DUNAV OSIGURANJE” a.d. Banja Luka sa kojim se zaključuje ugovor o osiguranju, koji na osnovu zaključenog ugovora o osiguranju preuzima pokrivenost osiguranih opasnosti na osiguranoj stvari (u daljem tekstu osiguravač);
- Ugovorač osiguranja – lice koje sa Osiguravačem zaključuje ugovor o osiguranju (u daljem tekstu ugovarač);
- Osiguranih – lice čija je stvar odnosno imovinski interes osiguran i kome pripadaju prava iz osiguranja;
- Premija osiguranja – iznos koji se plaća po ugovoru o osiguranju;
- Suma osiguranja – iznos na koji je stvar odnosno imovinski interes osiguran (ako obaveza osiguravača nije drugačije ugovorena) i gornja granica obaveze osiguravača;
- Polisa osiguranja – isprava o ugovoru o osiguranju;
- Učešće u šteti (franšiza) – ugovoreni dio štete koji snosi sam osiguranih;
- Osigurani slučaj – budući, neizvjestan događaj nezavisan od isključive volje osiguravača ili osiguranika, a koji je prouzrokovan osiguranim rizikom, koji za posljedicu ima nastanak štete pokrivenog ugovorom o osiguranju;
- ZOOBS – Zakon o osnovama bezbjednosti saobraćaja na putevima u Bosni i Hercegovini.

Član 2.

1. Uslovi za kombinovano osiguranje motornih vozila (auto kasko), u zavisnosti od predmeta ugovora o osiguranju, primjenjuju se na:

- (1) potpuno kasko osiguranje,
- (2) djelimično kasko osiguranje,
- (3) potpuno kasko osiguranje sa rizikom loma i
- (4) posebne oblike kasko osiguranja.

II OPŠTE ODREDBE

Član 3.

Početak i prestanak obaveze osiguravača

1. Obaveza osiguravača iz ugovora o osiguranju počinje u 24,00 časa na dan koji je u ugovoru o osiguranju naveden kao početak osiguranja, ako je do tog dana plaćena premija ili prva rata premije, odnosno po isteku 24,00 časa dana kada je premija plaćena, ako se drugačije ne ugovori.

2. Obaveza osiguravača prestaje u 24,00 sata dana koji je u ugovoru o osiguranju naveden kao dan isteka osiguranja.

3. Ako istek osiguranja nije određen ugovorom, osiguranje se nastavlja iz godine u godinu,

sve dok ga jedna od ugovornih strana ne otkáže, obavještavajući drugu stranu pisanim putem najkasnije tri mjeseca prije dospeljeća premije.

4. Ako je osiguranje sklopljeno na rok duži od pet godina, svaka strana može nakon proteka toga roka, uz otkazni rok od šest mjeseci, pisano izjaviti drugoj strani da otkazuje ugovor o osiguranju.

Član 4.

Teritorijalno važenje osiguranja

1. Osiguranje vrijedi na području Bosne i Hercegovine i ostalih evropskih zemalja članica sistema zelene karte (geografske granice Evrope uključujući cijelu teritoriju Turske) u trenutku nastanka osiguranog slučaja.

2. Osiguranje za područje država koje nisu u sistemu zelene karte može se posebno ugovoriti.

3. Osiguranje vozila pravnih lica koja izvođe ili učestvuju u građevinskim, montažnim i sličnim radovima izvan teritorije Bosne i Hercegovine, posebno se ugovara.

Član 5.

Utjecaj promjene vlasnika vozila na važnost ugovora o osiguranju

1. Promjenom prava vlasništva na osiguranom vozilu ugovor o osiguranju prestaje istekom 24-tog sata dana izdavanja računa ili ovjere ugovora o prodaji, osim u slučajevima predviđenim stavom 4. ovoga člana i članom 6. stav 2. ovih Uslova.

2. Ukoliko se u toku trajanja osiguranja promijeni vlasnik osiguranog vozila, prethodni vlasnik osiguranog vozila ima pravo na povrat premije za neiskorišćeno vrijeme trajanja osiguranja, ukoliko u proteklom periodu trajanja osiguranja nije nadoknađena djelimična šteta ili nije podnijet zahtjev za naknadu iz osiguranja po osnovu kojeg će se priznati naknada.

3. Odredbe ovog člana primjenjuju se i kada je jednom polisom osigurano više vozila. Ugovor o osiguranju (polisa) u ovom slučaju prestaje za ono vozilo koje je promijenilo vlasnika.

4. Ako dođe do promjene vlasnika vozila na osnovu nasljeđivanja, ugovor o osiguranju se ne mijenja.

Član 6.

Kasko osiguranje iznajmljenih vozila i vozila u dugoročnom zakupu – leasing

1. Kod osiguranja vozila u dugoročnom zakupu – leasing prava iz ugovora o kasko osiguranju pripadaju davaocu leasing-a (vlasniku vozila) koji se u polisu upisuje kao osiguranih.

2. Ako korisnik leasing-a koji je ujedno i ugovarač, otkupi vozilo prije isteka ugovora o osiguranju, prava i obaveze iz ugovora o osiguranju prenose se na korisnika leasing-a od trenutka sticanja vlasništva i ugovor ostaje na snazi do isteka tekuće osiguravajuće godine.

3. Korisnik leasing-a dužan je, bez odgađanja, obavijestiti osiguravača o otkupu vozila i dostaviti mu dokaz da je stekao vlasništvo vozila.

4. Pored gore navedenog, stav 1. odnosi se na: preduzeća registrovana za iznajmljivanje vozila i rent-a-car agencije.

Član 7.

Plaćanje premije

1. Ugovarač osiguranja dužan je da plati premiju osiguranja prilikom zaključenja ugovora, po pravilu odjednom, a može se ugovoriti i plaćanje u ratama.

2. Ako je ugovoreno plaćanje premije u ratama, ugovarač prvu ratu plaća u trenutku sklapanja ugovora o osiguranju, a preostale rate prema Ugovoru o plaćanju premije.

3. Na iznos premije koji se plaća u ratama može se zaračunati redovna kamata.

4. Ako je ugovoreno da se premija osiguranja plaća u ratama i nisu obračunate kamate zbog odlaganja plaćanja, kod nastanka osiguranog slučaja dospjevaju za plaćanje sve dospjele a neplaćene rate premije iz tekuće godine osiguranja, osim ako nije drugačije ugovoreno.

5. Ukoliko ugovorom o osiguranju nije drugačije regulisano, kao dan uplate dospjele premije osiguranja ima se smatrati dan u kome je ugovarač osiguranja jednom od nosilaca platnog prometa izvršio uplatu te premije.

6. Ako ugovarač osiguranje ne plati dospjelu premiju, niti to učini neka druga zainteresovana osoba, ugovor o osiguranju prestaje po samom zakonu nakon isteka roka od 30 dana od dana kada je ugovaraču osiguranja uručeno preporučeno pismo osiguravača sa obavještenjem o dospelosti premije.

7. U slučaju prestanka važenja ugovora o osiguranju zbog neplaćene dospjele premije, ugovarač osiguranja mora da plati premiju za vrijeme do dana prestanka važenja ugovora. Ukoliko je do dana prestanka važenja ugovora nastao osiguran slučaj, za koji osiguravač mora da plati naknadu iz osiguranja, ugovarač je u obavezi da uplati cjelokupnu premiju za tekuću godinu osiguranja, ali najviše do obračunate naknade iz osiguranja.

Član 8.

Povrat premije

1. U slučaju odjave vozila zbog uništenja, rashodovanja, nestanka vozila ili kupoprodaje, osiguravač je u obavezi, na zahtjev ugovarača, vratiti dio premije za neiskorišteni period trajanja osiguranja, ako se do dana odjave nije ostvario osiguran slučaj. Ako se do dana odjave vozila (zbog uništenja, rashodovanja, nestanka ili kupoprodaje) ostvario osiguran slučaj, Ugovarač nema pravo na povrat premije i dužan je platiti cjelokupnu premiju za tekuću godinu osiguranja.

2. U slučaju promjene vlasnika vozila, osiguravač je u obavezi na zahtjev ugovarača vratiti dio premije za neiskorišteni period trajanja osiguranja, ako se do dana promjene vlasnika nije ostvario osiguran slučaj. Ugovarač nema pravo na povrat dijela premije kada je do promjene vlasnika došlo u skladu sa članom 6. stav 2. i članom 5. stav 4. ovih Uslova.

3. Kad ugovarač ima pravo na povrat premije prema stavu 1. i 2. ovoga člana, obračun

povrata premije računa se „pro rata temporis“ od dana promjene vlasnika vozila odnosno odjave vozila do isteka osiguranja, ako je ugovarač to pisano prijavio osiguravaču u roku od osam dana od dana promjene. Ako ugovarač prijavi promjenu vlasnika odnosno odjavu vozila nakon osam dana, premija se vraća od dana podnošenja pisanog zahtjeva ugovarača do isteka osiguranja.

4. Ugovaraču se vraća premija za neiskorišteni period osiguranja.

5. Premija osiguranja ne vraća se ugovaraču ako se osiguravač regresira od osobe odgovorne za štetu.

Član 9.

Obaveze osiguranika, odnosno ugovarača osiguranja kad nastane osiguran slučaj

1. Po nastanku osiguranog slučaja osiguranik odnosno ugovarač osiguranje dužan je da:

- (1) Kada nastane osiguran slučaj, osiguranik, odnosno ugovarač osiguranja kada je istovremeno i držalac predmeta osiguranja, dužan je da o tome obavijesti osiguravača bez odlaganja, ali najkasnije u roku od tri dana od dana njegovog nastupanja, odnosno saznanja o nastupanju.
- (2) Osiguranik, odnosno ugovarač osiguranja dužan je da po nastupanju osiguranog slučaja odmah preduzme sve mjere koje su u njegovoj moći kako bi se ograničile štetne posljedice nastalog osiguranog slučaja, istovremeno se pridržavajući uputstava dobijenih od osiguravača.
- (3) Osiguranik, odnosno ugovarač osiguranja je istovremeno dužan da do dolaska radnika osiguravača na uviđaj i procjenu štete ne promjeni stanje oštećenih i uništenih stvari, izuzev za slučaj da je promjena bila nužna iz razloga javnog interesa ili razloga ograničavanja štetnih posljedica osiguranog slučaja.
- (4) Ako je nastupio osiguran slučaj koji je prouzrokovan požarom, eksplozijom, neovlašćenim korišćenjem vozila, krađom, razbojničkom krađom, razbojništvom, vandalizmom, osiguranik, odnosno ugovarač osiguranja je po samom zakonu i ovim Uslovima dužan da događaj bez odlaganja prijavi nadležnom organu Ministarstva unutrašnjih poslova, odnosno drugom nadležnom državnom organu, kojom prilikom je u obavezi da istom organu prijavi, a u prijavi i pismeno navede, koje stvari su oštećene, uništene ili ukradene u nastalom štetnom događaju.
- (5) U slučaju nastanka saobraćajne nezgode u kojoj je došlo do oštećenja osiguranog vozila,

osiguranik odnosno učesnik u saobraćajnoj nezgodi obavezan je da prijavi nadležnim organima Ministarstva unutrašnjih poslova saobraćajnu nezgodu i na licu mesta sačeka završetak uviđaja ukoliko to objektivne okolnosti dozvoljavaju.

- (6) Izuzetno od prethodnog stava, u slučaju saobraćajne nezgode u kojoj je došlo do sudara sa jednim ili više drugih poznatih vozila, a u kojoj je nastala samo manja materijalna šteta na osiguranom vozilu, osiguranik odnosno učesnik u saobraćajnoj nezgodi, obavezan je da u skladu sa članom 158. ZOOBS-a popuni Evropski izveštaj o saobraćajnoj nezgodi.
- (7) Kada nastupi osigurani slučaj pokriven ugovorenim osiguranjem, osiguranik, odnosno ugovarač osiguranja je dužan da osiguravaču dostavi sve raspoložive dokaze koje osiguravač traži radi utvrđivanja
- (8) Ukoliko osiguranik nije priložio tražene podatke i dokaze, smatra se da nije dokazao nastanak osiguranog slučaja, odnosno visinu štete.

Član 10. **Saosigurana lica**

1. Osim ugovarača osiguranja ili osiguranika, koji nije pravno lice, saosigurana su i lica kojima je ugovarač osiguranja ili osiguranik, ovjerenom pismenom punomoći prepustio upravljanje vozilom.

2. Ako se ne dokaže suprotno, smatra se da je licu koje sa njim živi u zajedničkom domaćinstvu ugovarač osiguranja ili osiguranik prepustio upravljanje vozilom.

3. Znanje i ponašanje saosiguranog lica ima se smatrati kao znanje i ponašanje ugovarača osiguranja ili osiguranika.

4. Odredbe ovog člana ne odnose se na slučajeve ako ugovarač osiguranja ili osiguranik prepusti upravljanje vozilom ovlaštenom službenom licu za obavljanje njegovih službenih obaveza.

Član 11. **Učešće u šteti (franšiza)**

1. Ugovarač osiguranja prilikom sklapanja ugovora o osiguranju može zaključiti ugovor bez franšize ili sa franšizom koja može biti u fiksnom iznosu ili u procentu od iznosa štete.

2. Ukoliko je u ugovoru o osiguranju ugovoreno učešće u šteti (franšiza) naknada štete se umanjuje za ugovoreni iznos franšize.

3.

Član 12. **Osiguranje po nastanku osiguranog slučaja**

1. U slučaju uništenja (totalne štete) ili nestanka vozila sva kasko osiguranja prestaju (puni

kasko, djelimični kasko i dr.) i to sa danom uništenja ili nestanka vozila.

2. Ako dođe do oštećenja vozila (djelimična šteta) i isplate naknade iz osiguranja, vozilo ostaje i dalje osigurano.

Član 13. **Subrogacija – prelazak osiguranikovitih prava prema odgovornom licu na osiguravača**

1. Isplatom naknade iz osiguranja na osiguravača prelaze sva osiguranikova prava prema osobi koja je po bilo kojoj osnovi odgovorna za štetu i to do visine isplaćene naknade.

2. Ako je krivicom osiguranika u potpunosti ili djelimično onemogućen prelazak ovih prava, osiguravač se u odgovarajućoj mjeri oslobađa svoje obaveze prema osiguraniku.

3. Prelazak prava s osiguranika na osiguravača ne može biti na štetu osiguranika, te ako je naknada koju je osiguranik dobio od osiguravača iz bilo kojeg razloga niža od štete koju je pretrpio, osiguranik ima pravo da mu se iz sredstava odgovorne osobe isplati ostatak naknade prije isplate osiguravačevog potraživanja po osnovu prava koja su prešla na istu.

4. Izuzetno od odredbi o prelasku osiguranikovitih prava na osiguravača, ova prava ne prelaze na osiguravača ako je štetu prouzrokovala osoba u srodstvu u pravoj liniji s osiguranikom ili osoba za čije postupke osiguranik odgovara ili koja živi sa njim u zajedničkom domaćinstvu ili osoba koja je radnik osiguranika, osim ako su te osobe štetu prouzrokovale namjerno.

5. Ako je neka od osoba navedenih u prethodnom stavu bila osigurana od odgovornosti, osiguravač može zahtijevati od njegovog osiguravača naknadu iznosa koji je isplatila osiguraniku.

Član 14. **Pisana komunikacija**

1. Sadržaji ugovora o osiguranju važe samo ako su zaključeni u pisanoj formi.

2. Sva obavještenja i izjave koje treba dati po odredbama ugovora o osiguranju, moraju biti u pisanoj formi.

Član 15. **Promjena adrese**

1. Ugovarač osiguranja odnosno osiguranik dužan je da osiguravača na jedan od uobičajenih načina obavijesti o promjeni naziva i sjedišta, i to najkasnije u roku od 15 (petnaest) dana od dana nastale promjene.

2. Ako ugovarač osiguranja, odnosno osiguranik, ne postupi po obavezi iz prethodnog stava, smatraće se da je uredno obaviješten ako mu osiguravač preporučeno pismo pošalje na naziv i adresu iz zaključenog ugovora o osiguranju.

III POSEBNE ODREDBE PUNO KASKO OSIGURANJE

Član 16. **Predmet osiguranja**

1. Predmet osiguranje potpunog kasko osiguranja, u skladu sa ovim uslovima, može biti:

- (1) sve vrste kopnenih motornih vozila standardne izrade, priključna vozila, specijalna i radna vozila koja je proizvođač namjenio za eksploataciju na kopnu, motocikli, šinska vozila i radne mašine (u daljem tekstu: vozila) i njihovi sastavni dijelovi;
- (2) osnovna oprema vozila, pod kojom se podrazumijeva minimalni nivo opreme vozila određenog tipa i modela, koju je proizvođač serijski ugradio u vozilo i koja je ugrađena i isporučena uz novo vozilo, određena ili određiva na osnovu specifikacije proizvođača vozila. Vrijednost ove opreme ne iskazuje se posebno u ugovoru o osiguranju (polisi) i podrazumijeva se da je obuhvaćena vrijednošću osnovnog tipa i modela vozila;
- (3) dodatna oprema vozila, pod kojom se podrazumijeva dodatni nivo opreme vozila određenog tipa i modela, koju je proizvođač ugradio u vozilo po zahtjevu kupca/vlasnika vozila i koja je ugrađena i isporučena uz novo vozilo. Da bi ova oprema bila predmet osiguranja, ona mora biti naznačena u ugovoru o osiguranju (polisi) ili njenim priložima i određena ili određiva na osnovu specifikacije proizvođača vozila. Vrijednost dodatne opreme vozila uvećava vrijednost vozila sa osnovnom opremom i predstavlja razliku između vrijednosti vozila sa ugrađenom dodatnom opremom i vrijednosti vozila sa osnovnom opremom. Ukoliko u ugovoru o osiguranju (polisi) nije naznačen nivo dodatne opreme, ili ako njena vrijednost nije uzeta u obzir pri obračunu premije osiguranja, smatraće se da je predmet osiguranja vozilo sa osnovnom opremom;
- (4) propisima obavezna oprema, pod kojom se podrazumijeva oprema vozila obavezna po propisima Republike Bosne i Hercegovine (sigurnosni trougao, prva pomoć, uže za vuču, rezervne sijalice, itd.) za tu vrstu vozila, nezavisno od toga da li je proizvođač ove opreme proizvođač vozila ili ne. Vrijednost ove opreme ne iskazuje se posebno u ugovoru o osiguranju (polisi) i podrazumijeva se da je obuhvaćena vrijednošću osnovnog tipa i modela vozila;
- (5) osnovna, dodatna i propisima obavezna oprema može biti predmet osiguranja samo ako se osigurava zajedno sa vozilom kao cjelinom;
- (6) Osiguranjem nisu obuhvaćene štete koje nastanu na dijelu vozila

za vrijeme dok je taj dio prostorno odvojen od vozila.

2. Predmet osiguranja, ako se posebno ugovori u ugovoru o osiguranju (polisi) putem posebne klauzule, i obračuna premija osiguranja, u skladu sa ovim uslovima, može biti:

- posebna oprema vozila,
- prtljag u autobusima,
- alat i pribor,
- reklamni i drugi natpisi na/i u vozilu.

Član 17.

Osigurane opasnosti (rizici)

1. OSNOVNE OPASNOSTI

Osiguranje prema ovim uslovima pokriva sledeće opasnosti:

- (1) Saobraćajna nezgoda, pod kojom se, u smislu ovih uslova, podrazumijeva sudar, udar, prevrtanje, iskliznuće, survavanje i ostala oštećenja ili uništenja vozila prouzrokovana iznenadnim događajem pod dejstvom mehaničke sile, nezavisno od volje ugovarača osiguranja, osiguranika ili vozača;
- (2) Pad ili udar nekog predmeta, pod uslovom da taj predmet nije sastavni dio predmeta osiguranja;
- (3) Požar, pod kojim se, u smislu ovih uslova, podrazumijeva vatra nastala iznenada i neočekivano na vozilu od vatre nastale izvan vozila ili pak u samom vozilu. Osiguravač nije u obavezi da nadoknadi štetu na električnoj instalaciji koja je nastala pregorevanjem instalacije, osim ukoliko se razvio požar;
- (4) Udar groma – štete na motornom vozilu izazvane direktnim udarom groma, kao i štete od udara predmeta koje je srušio grom;
- (5) Eksplozija (osim eksplozije nuklearne energije) – iznenadno ispoljavanje sile zasnovane na težnji pare ili gasova za proširenjem;
- (6) Oluja – vjetar koji duva brzinom od najmanje 17,2 m/s odnosno 62 km/h i jačinom od najmanje 8 stepeni po Boforovoj skali;
- (7) Grad (tuča) – štete od uništenja odnosno oštećenja osiguranog vozila koje su izazvane udarom grada;
- (8) Snježna lavina – snježna masa u pokretu koja se odvojila s planinskih obronaka. Osiguranje pokriva i štetu koja će nastati zbog vazdušnog pritiska kojeg je prouzrokovala snježna lavina;
- (9) Pad vazdušne letjelice - pad i udar vazdušne letjelice bilo kog vida (motorni avion, jedrilica, helikopter, raketa, balon, paraglajder, padobran, dron i sl.) ili njenih dijelova na osigurano vozilo;
- (10) Iznenadno termičko ili hemijsko djelovanje na osigurano vozilo spolja;
- (11) Klizanje tla i odron zemljišta (osim ukoliko je uzrok zemljotres) – klizanjem tla smatra se iznenadno kretanje mase zemljine površine ili stijena na kosim terenima, sa jasnim manifestacijama lomljenja površine tla. Pod odronom se

- smatra pojava iznenadnog odvajanja, otkidanja i srućivanja komada čvrstog materijala kao geološke pojave;
- (12) Zlonamjernih postupaka ili obijesti trećih lica – štete prouzrokovane mehaničkim oštećenjima vozila;
 - (13) Manifestacija i demonstracija – organizovano javno izražavanje raspoloženja grupe građana dozvoljeno od strane nadležnih organa;
 - (14) Životinjski ugrizi – štete nastale usled ugriza životinja na vanjskim površinama vozila (branic, blatobran, vrata i sl.);
 - (15) Oštećenja tapaciranih dijelova u vozilu prilikom pružanja pomoći licima povrijeđenim u saobraćajnim nezgodama ili na drugi način;
 - (16) Namjernog prouzrokovanja štete na osiguranoj stvari radi sprečavanja veće štete, kao i mjere preduzete za smanjenje ili otklanjanje štete;
 - (17) Neposredni kontakt vozila sa divljim i domaćim životinjama

Kod neposrednog kontakta vozila sa divljim ili domaćim životinjama osiguranje ne pokriva posrednu štetu, kao ni štetu koja će nastati zbog pokušaja sprečavanja neposrednog kontakta. Ova posredna šteta je pokrivena rizikom saobraćajne nezgode

- (18) Poplava, bujica ili visoka voda

Poplava je stihijsko, neočekivano plavljenje terena od stalnih voda (rijeke, potoci, jezera i dr.) usled izlivanja iz korita, provale nasipa ili brana, odnosno zbog izlivanja vode usled izvanredno visoke plime i talasa neuobičajene snage, kao i nadolaženje vode iz vještačkih jezera. Osiguranjem su obuhvaćene samo štete izazvane na osigurano vozilu za vrijeme dok poplava traje i neposredno poslije povlačenja vode. Bujicom se smatra stihijsko, neočekivano plavljenje terena vodenom masom koja se obrazuje na strmim terenima usled jakih atmosferskih padavina i sliva ulicama i putevima.

Rizikom visokih voda, u smislu ovih uslova, podrazumijeva se:

- a. izuzetna pojava neuobičajenog porasta vodostaja u neočekivano vrijeme
- b. pojava podzemne vode kao posledica visokih voda

Osiguranje pokriva i štetu koja nastaje kada visoka ili podzemna voda nadmaši normalnu mjesečnu visinu vode ili protoka kojeg pokazuje najbliži vodomjer.

Osiguranje ne pokriva štetu koja nastaje:

- a. izlivanjem vode iz vodovodne i/ili kanalizacione mreže, osim ako je do izlivanja došlo zbog poplave ili bujice
- b. na vozilu za vrijeme kada se ono nalazi na prostoru između potoka i nasipa, odnosno rijeke i nasipa, osim ako to nije posebno ugovoreno,
- c. na vozilu za vrijeme kada se ono nalazi u punom ili presušenom koritu potoka ili rijeke, osim ako to nije posebno ugovoreno;
- d. zbog vožnje u poplavljenom području, koritu potoka ili rijeke ili u slučaju ako je vozaču poznato da vozi u susret stihijskom djelovanju voda, osim kada se spašavaju ljudi.

2. DOPUNSKE OPASNOSTI

Uz osiguranje osnovnih opasnosti, ako se posebno ugovori i plati dodatna premija, mogu se uključiti i dopunski rizici:

- (1) Krađa vozila – provalna krađa, razbojništvo, razbojnička krađa
 - a. Provalna krađa – protivpravno oduzimanje tuđeg zaključanog vozila ili njegovih sastavnih dijelova demontiranjem, obijanjem i provaljivanjem, a ključevi se u momentu ostvarenja rizika nisu nalazili u vozilu, u namjeri da se upotrebi za vožnju ili pribavi protivpravna imovinska korist sebi ili drugom licu.
 - b. Razbojništvo - djelo gde je počinitelj upotrebom sile protiv nekog lica ili prijetnjom da će neposredno napasti na život ili telo lica, oduzeo osigurane dijelove ili vozilo u namjeri da ga upotrebi za vožnju ili da njihovim prisvajanjem pribavi sebi ili nekom drugom licu imovinsku korist.
 - c. Razbojnička krađa – djelo gde je počinitelj zatečen u vršenju provalne krađe, pa u namjeri da ukradeno vozilo ili njegove dijelove zadrži, upotrebi silu protiv nekog lica ili prijetnju da će neposredno napasti na život ili telo lica.

Smatra se da je osigurani slučaj nastao ako se nestalo vozilo ne pronađe u roku od 30 dana od dana prijave nestanka vozila nadležnom organu.

Osiguranje od rizika krađe ne može se ugovoriti za motocikle i vozila na popravci u automehaničarskim i autoremontnim radionicama i radionicama za pranje i podmazivanje vozila, osim ako se drugačije ne ugovori u ugovoru o osiguranju (polisi).

Osiguranje ne pokriva štetu ako je izvršilac krivičnog djela:

- a. lice kome je osiguranik dao osigurano vozilo na upravljanje i upotrebu (utaja), ukoliko nije posebno ugovoreno i plaćena dodatna premija.
- b. lice koje je rođak osiguranika u prvom stepenu ili lice za čije ponašanje osiguranik odgovara ili živi sa njim u zajedničkom domaćinstvu,
- c. lice koje je zaposleno kod osiguranika.

(2) Prevara, pod kojom se podrazumijeva djelo gdje učinilac u namjeri da sebi ili nekom drugom licu pribavi protivpravnu imovinsku korist dovede ili održava osiguranika u zabludi da preda vozilo u najam, odnosno na korišćenje ili držanje na osnovu falsifikovane isprave o identitetu učinioca, i to isključivo pod uslovom:

1. da je osiguranik pravno lice registrovano za poslove iznajmljivanja vozila (rent-a-car ili preduzeće za iznajmljivanje vozila) i da je vozilo namijenjeno za iznajmljivanje;
2. da je osiguranik pravno lice registrovano za poslove lizinga (finansijski lizing ili operativni lizing – davanje vozila u dugoročni najam/zakup).

Smatra se da je prevara izvršena ako osiguraniku, koji je vozilo predao trećem licu po osnovu lažno prikazanih ili prikriivenih činjenica, što ga je dovelo u zabludu, to lice ne vrati vozilo u posjed u roku od 30

dana računajući od dana kada je osiguranik pismenim putem zatražio povraćaj vozila, uz kumulativno ispunjenje sledećih uslova:

- (1) da je prethodno raskinuo ugovor po osnovu koga je treće lice koristilo vozilo ili da je taj ugovor istekao;
- (2) da je nadležnom organu podnio krivičnu prijavu protiv počinioca.
- (3) Utaja u smislu ovih Uslova smatra se djelo gde je počinitelj, koji nije ni osiguranik niti ugovarač osiguranja, u namjeri da sebi ili drugom pribavi protivpravnu imovinsku korist prisvojeio predmet osiguranja koji mu je povjeren po osnovu ugovora o iznajmljivanju vozila (odnosno ugovora o lizingu ili najmu), i to isključivo pod uslovom:

1. da je osiguranik pravno lice registrovano za poslove iznajmljivanja vozila (rent-a-car ili preduzeće za iznajmljivanje vozila) i da je vozilo namijenjeno za iznajmljivanje;

2. da je osiguranik pravno lice registrovano za poslove lizinga (finansijski lizing ili operativni lizing – davanje vozila u dugoročni najam/zakup).

Smatra se da je utaja izvršena ako osiguraniku, koji je vozilo predao trećem licu po osnovu punovažnog pravnog posla, to lice ne vrati vozilo u posjed u roku od 30 dana računajući od dana kada je osiguranik pismenim putem zatražio povraćaj vozila, uz kumulativno ispunjenje sledećih uslova:

- (1) da je prethodno raskinuo ugovor po osnovu koga je treće lice koristilo vozilo ili da je taj ugovor istekao;
- (2) da je nadležnom organu podnio krivičnu prijavu protiv počinioca.

DJELIMIČNO KASKO OSIGURANJE

Član 18.

Paketi rizika

Djelimično kasko osiguranje može se zaključiti prema sledećim kombinacijama:

A. za štete usljed:

- požara i udara groma;
- eksplozije, osim eksplozije od nuklearne energije;
- oluje;
- grada /tuče/;
- snježne lavine;
- pada letilice;
- manifestacija i demonstracija i
- poplave i bujice.

B. za štete usljed opasnosti iz kombinacije A) uključujući i opasnost pada ili udara nekog predmeta;

C. za štete usljed opasnosti iz kombinacije B) uključujući i opasnost zlonamjernih postupaka ili objesti trećih lica;

D. samo za štete na standardno ugrađenim staklima, osim na svjetlima ili vanjskim ogledalima, ako je do štete došlo usljed opasnosti iz člana 17. ovih Uslova.

E. za naknadu troškova vuče odnosno prevoza putničkog vozila do mjesta boravka ili sjedišta osiguranika ako vozilo nije u voznom stanju usljed opasnosti iz člana 17. Uslova ili kvara.

F. za naknadu troškova prevoza vozača i putnika putničkog vozila do mjesta boravka, javnim prevoznim sredstvom, ako vozilo nije u voznom stanju usljed opasnosti iz člana 17. Uslova ili kvara.

Član 19.

Umanjena opasnost i posebne okolnosti

1. Umanjenom opasnošću i posebnim okolnostima koje utiču na smanjenje premije smatra se:

- (1) vozilo namjenjeno, adaptirano, odnosno opremljeno za vožnju od strane invalida ili za prevoz invalida;
- (2) starost vozila, osim prilikom osiguranja oldtajmera;
- (3) samo jedan vozač;
- (4) ako su izbor izvođača i način popravke prepušteni osiguravaču;
- (5) mehanička protivprovalna zaštita ugrađena u vozilo neraskidivom vezom (zeder, igla...i dr.);
- (6) pređenih manje od 10.000 kilometara godišnje;
- (7) ukoliko je više putničkih vozila vlasništvo lica iz zajedničkog domaćinstva, osiguranih kod osiguravača.

2. Ukoliko je za umanjenu opasnost ili posebne okolnosti bio obračunat popust na premiju, a prilikom nastanka osiguranog slučaja utvrdi se da nisu postojale okolnosti na osnovu kojih je odobren popust, osiguravač ima pravo da umani isplatu odštete u srazmeri između obračunate premije i premije koja je trebalo da bude obračunata.

3. Starost vozila računa se u godinama i dobija kao razlika godine zaključenja ugovora i godine proizvodnje vozila

Član 20.

Isključenje obaveze osiguravača

Iz osiguravajućeg pokriva isključeno je sljedeće:

- (1) Štete nastale ratom i ratnim događanjima koje su neposredna posljedica neprijateljskog postupanja jedne države prema drugoj, kao i one događaje izazvane ratnim stanjem, a do kojih ne bi došlo da rat nije nastupio. Za nastup ratne štete nije potrebno da rat bude i formalno objavljen;
- (2) Štete uzrokovane djelovanjem nuklearne energije (eksplozija, zračenje i sve druge štete koje su povezane s prijevozom, upotrebom i manipulacijom nuklearnim materijalom);
- (3) Štete nastale nemirima izazvanim političkim, socijalnim ili nekim drugim razlozima, npr. revolucija, terorizam, teroristički akt, građanski rat i nemir, štrajk, pobuna, demonstracija, konfiskacija, rekvizicija itd.;
- (4) Štete uzrokovane eksplozivnom napravom bilo koje vrste; Isključenje se ne odnosi na štete koje su nastale na vozilu osiguranika koji ima ugovoren rizik eksplozije, ako je eksplozivna naprava oštetila vozilo osiguranika dok je bila podmetnuta pod drugim vozilom. Ako je eksplozivna naprava podmetnuta pod drugo vozilo iste pravne ili fizičke osobe kojoj pripada oštećeno vozilo, Osiguravač nije u obavezi nadoknaditi štetu niti na jednom vozilu.
- (5) Štete nastale kao neposredna posljedica dugotrajnih hemijskih, termičkih, električnih, atmosferskih i drugih uticaja, uključujući

- oštećenja koja su nastala kao posljedica pranja vozila, čišćenja snijega ili odleđivanja vozila, poliranja ili hemijskog čišćenja vozila, kao i redovne eksploatacije vozila (korozija, oksidacija i sl.), osim onih oštećenja koja su nastala kod ovlaštenih davaoca navedenih usluga od strane njihovih zaposlenih;
- (6) Štete nastale kvarom, lomom i dotrajalošću vozila;
- (7) Štete nastale zbog kvara na vozilu za vrijeme pogona (tzv. pogonske štete), npr. zbog greške u materijalu, istrošenosti materijala, kočenja, lošeg rukovanja, oštećenja na oprugama, amortizerima i ostalim dijelovima ovjesa, probušnja ili puknuća vanjske ili unutrašnje gume, oštećenja točka i ovjesa nakon vožnje s praznom gumom, nedovoljnog podmazivanja, nedostatka vode u hladnjaku, oštećenja na električnim instalacijama i drugih pogonskih šteta, osim rizika saobraćajne nesreće, požara i eksplozije nastale direktno kao posljedica pogonske štete;
- (8) Štete nastale kao posljedica korištenja vozila bez propisne zimske opreme u skladu sa propisima države u kojoj se dogodio osigurani slučaj, osim u slučaju kad šteta nije u uzročnoj vezi sa stanjem na cesti;
- (9) Štete nastale zbog: pretjeranog opterećenja, smrzavanja tečnosti za hlađenje motora, ispitivanja vozila i motora, gubitka ulja ili rashladne tečnosti iz hladnjaka tijekom nastavka vožnje nakon oštećenja vozila, tehničke neispravnosti vozila, opterećenja preko dopuštene nosivosti, istrošenosti guma preko propisane granice i neodržavanja vozila;
- (10) Štete nastale krađom ili gubitkom pogonskog goriva zbog ostvarenja osiguranog slučaja;
- (11) Štete nastale direktno od tereta prilikom utovara, istovara, pretovara ili prevoza, odnosno u svim slučajevima kad je teret ili manipulisanje teretom u uzročnoj vezi s nastankom štetnog događaja;
- (12) Štete nastale zbog toga što je vozilo stavljeno u pogon prije konačnog popravka, osim kada se radi o šteti nastaloj nakon privremenog popravka koji treba omogućiti kretanje ili tegljenje vozila do radionice koja treba obaviti drugi privremeni ili konačni popravak;
- (13) Štete nastale zbog kretanja vozila kroz poplavljenu saobraćajnicu, poplavljeno zemljište, riječno korito ili potok, ili pak u slučaju kada je vozaču bilo poznato da se kreće u susret stihijskom djelovanju vode, osim kada se radi o spašavanju ljudi i imovine;
- (14) Štete zbog korištenja vozila na cesti ili dionici ceste koja je zatvorena za saobraćaj, osim za vozila firmi koje su registrovane za obavljanje radova na navedenim dionicama i u slučaju spašavanja ljudi ili imovine;
- (15) Štete kod prevoza vozila drugim vozilom na kopnu, unutrašnjim vodama i moru (uključujući prevoz trajektom);
- (16) Štete od potapanja i propadanja vozila pri radu u kasetama ili za vrijeme rada na močvarnom, muljevitom, pješčanom, nasutom ili sličnom terenu, ako se drugačije ne ugovori;
- (17) Posredne štete nastale ostvarenjem osiguranog slučaja, kao primjer: gubitak zarade, danguba, kazne, troškove korištenja unajmljenog vozila, plaćanje po osnovu odgovornosti, ekološke štete uslijed požara i imisije iz vozila ili od tereta koje se prevozilo, naknade za garažiranje i čuvanje vozila, troškove otklanjanja uzroka štete, troškove čišćenja mjesta nesreće, troškove odvoza tereta kojeg je vozilo prevozilo i slične posredne štete;
- (18) Umanjena vrijednost vozila nakon obavljenog popravka koji je u vezi s ostvarenim osiguranim slučajem,
- (19) Štete izazvane zemljotresom uključujući i posljedične štete koje su nastale uslijed bilo koje opasnosti prouzrokovane zemljotresom kao osnovnim uzrokom (npr. direktna posljedica pada ili udara predmeta do kojeg je došlo zbog zemljotresa, požara izazvanog zemljotresom i sl.);
- (20) Štete nastale pronevjerom, prevarom ili utajom od strane osobe kojoj je vozilo dato u najam ili na korištenje (osim ako se drugačije ne ugovori)
- (21) Štete nastale za vrijeme dok je već iznajmljeno vozilo u podnajmu kod treće osobe;
- (22) Štete nastale za vrijeme učestvovanja vozila na trkama, ako se drugačije ne ugovori;
- (23) Štete nastale na vozilu prilikom upravljanja vozilom bez odgovarajuće dozvole za upravljanje, osim kada vozilom upravlja lice (kandidat) koja uči upravljati vozilom po propisima i u prisustvu ovlaštenog lica. Smatra se da je vozač bez odgovarajuće dozvole za upravljanje vozilom uvijek kada mu u trenutku nastanka štetnog događaja, prema Zakonu o osnovama bezbjednosti saobraćaja na putevima BiH, nije bilo dopušteno upravljati vozilom kojim je prouzrokovana nesreća, ne samo s obzirom na položenu kategoriju, nego i na ograničenja koja Zakon o osnovama bezbjednosti saobraćaja na putevima BiH postavlja za vozača unutar položene kategorije. Smatra se da je vozač bez odgovarajuće dozvole za upravljanje vozilom i za vrijeme kad mu je ista potpuno ili privremeno oduzeta od strane nadležnog tijela odnosno ako je izrečena određena kazna ili zaštitna mjera zabrane vožnje određene vrste ili kategorije vozila. Smatra se da vozač nije bez odgovarajuće dozvole za upravljanje vozilom ako mu je vozačka dozvola istekla i ako do nastanka osiguranog slučaja nije izgubio pravo na njeno produženje.
- (24) Ukoliko je osiguranik ili vozač osiguranog vozila vozilom upravljao pod dejstvom alkohola, droga, psihoaktivnih lijekova i drugih psihoaktivnih materija. Smatra se da je osiguranik ili vozač upravljao pod dejstvom alkohola:
- ako se zbog konzumiranja alkoholnih napitaka, analizom odgovarajućeg uzorka krvi ili krvi i urina ili drugom metodom mjerenja količine alkohola u organizmu utvrdi da je sadržaj alkohola veći od 0,30 g/kg ili ako je prisustvo alkohola u organizmu utvrđeno odgovarajućim sredstvima ili aparatima za mjerenje alkoholisanosti (alkometrom i dr.), što odgovara sadržaju alkohola u krvi većoj od 0,30 g/kg, ili kod kojeg se bez obzira na količinu alkohola u krvi stručnim pregledom utvrdi da pokazuje znakove poremećenosti izazvane dejstvom alkohola,

- izuzetno od odredbi prethodnog stava ovog člana smatraće se da je osiguranik ili vozač upravljao pod dejstvom alkohola, ako se zbog konzumiranja alkoholnih napitaka, analizom odgovarajućeg uzorka krvi ili krvi u urina ili drugom metodom mjerenja količine alkohola u organizmu utvrdi da je sadržaj alkohola veći od 0,00 g/kg ili ako je prisustvo alkohola u organizmu utvrđeno odgovarajućim sredstvima ili aparatima za mjerenje alkoholisanosti (alkometrom i dr.), što odgovara sadržaju alkohola u krvi većoj od 0,00 g/kg, ili kod kojeg se bez obzira na količinu alkohola u krvi stručnim pregledom utvrdi da pokazuje znakove poremećenosti izazvane dejstvom alkohola:

- a) vozač motornog vozila kategorije C, CE, D i DE i vozači potkategorije C1, C1E i D1 D1E - za vrijeme upravljanja vozilom te kategorije;
- b) vozač vozila kojim se vrši javni prevoz - za vrijeme obavljanja javnog prevoza tim vozilom;
- c) vozač vozila kome je upravljanje vozilom osnovno zanimanje - za vrijeme upravljanja vozilom obavljajući poslove tog zanimanja;
- d) vozač-instruktor vožnje za vrijeme osposobljavanja kandidata za vozača u praktičnom upravljanju vozilom;
- e) kandidat za vozača za vrijeme obuke u praktičnom upravljanju vozilom;
- f) vozač koji ima manje od 21 godine starosti ili manje od tri godine vozačkog iskustva.

Smatraće se da je vozač počeo upravljati vozilom ako je pokrenuo vozilo sa mjesta.

- ako je alko-test pozitivan, a osiguranik/vozač se ne pobrine da se analizom krvi tačno odredi stepen njegove alkoholisanosti, osim ako uzimanje krvi ne ugrožava njegovo zdravlje (npr. hemofilijari),
- ako po nastanku osiguranog slučaja izbjegne, odbije ili napusti lice mjesta sobračajne nezgode (da se podvrgne ispitivanju njegove alkoholisanosti, odnosno konzumira alkohol da bi onemogućio utvrđivanje pravog stepena alkoholisanosti u momentu nastanka osiguranog slučaja).
- osiguravač će, međutim, biti u obavezi da nadoknadi štetu ukoliko na strani vozača osiguranog vozila nije bilo potpune ili djelimične odgovornosti za saobraćajnu nezgodu, odnosno ukoliko saobraćajna nezgoda nije nastala u uzročno posljedičnoj vezi sa tim što je vozač bio pod uticajem alkohola, droge ili narkotika.

- (25) Štete prouzrokovane krivičnim djelom objesne vožnje za koje je donesena pravosnažna sudska presuda;

Izuzetno od odredaba tačaka 23, 24 i 25 ovog člana osiguravač je u obavezi da osiguraniku nadoknadi štetu i u situacijama opisanim u navedenim tačkama ukoliko je:

- a) šteta nastala usled upravljanja vozilom od vozača koji je uzeo vozilo u najam od osiguranika koji se bavi iznajmljivanjem vozila (rent-a-car ili preduzeće za iznajmljivanje vozila);

- b) oštećeno vozilo koje je dato u zakup ili lizing po osnovu ugovora o zakupu ili lizingu sa privrednim društvom koje obavlja djelatnost operativnog ili finansijskog lizinga.

U ovim slučajevima naknada iz osiguranja se isplaćuje vlasniku vozila, a osiguravač će se regresirati od odgovornog lica za štetu, odnosno od lica koje je upravljalo vozilom, odnosno od lica koje za njega odgovara kao i od lica koje nije postupilo u smislu člana 9. ovih Uslova.

(26) Ako je šteta nastala:

- a) prolaskom kroz crveno svijetlo na semaforu,
- b) prilikom prelaska pružnog prelaza u trenutku kada je to bilo zabranjeno svjetlosnom signalizacijom, branicima ili polubranicima,
- c) preticanjem na mjestima gde je vertikalnom i/ili horizontalnom saobraćajnom signalizacijom izričito zabranjeno vršenje radnje preticanja, i to na mjestima pune linije, u tunelima i na mostovima;
- d) kao posledica nasilničke vožnje u smislu ZOOBS-a definisane kao postupanje vozača koje je u gruboj suprotnosti sa pravilima saobraćaja, odnosno, prilikom koje vozač ne pokazuje obzir prema bezbjednosti ostalih učesnika u saobraćaju;
- e) kao posledica nepoštovanja ograničenja u smislu ZOOBS-a (član 186.)

Lice koje je položilo vozački ispit i dobilo vozačku dozvolu za kategoriju vozila A1, A, B ili C1 ne smije dvije godine od dana izdavanja vozačke dozvole upravljati vozilom na putu brzinom većom od 70 km/h, na putu namijenjenom isključivo za saobraćaj motornih vozila i brzom putu brzinom većom od 90 km/h, odnosno 120 km/h na autoputu, a lakim motociklom 40 km/h, niti tim vozilom smije vući priključno vozilo, a ni organizovano prevoziti djecu;

Izuzetno od odredaba a), b), c), d) i e) tačke 26 ovog člana osiguravač je u obavezi da osiguraniku nadoknadi štetu i u situacijama opisanim u navedenim tačkama ukoliko je:

- a) šteta nastala usled upravljanja vozilom od vozača koji je uzeo vozilo u najam od osiguranika koji se bavi iznajmljivanjem vozila;
- b) oštećeno vozilo koje je dato u zakup ili lizing po osnovu ugovora o zakupu ili lizingu sa privrednim društvom koje obavlja djelatnost operativnog ili finansijskog lizinga.

U ovim slučajevima naknada iz osiguranja se isplaćuje vlasniku vozila, a osiguravač će se regresirati od odgovornog lica za štetu, odnosno od lica koje je upravljalo vozilom, odnosno od lica koje za njega odgovara kao i od lica koje nije postupilo u smislu člana 9. ovih Uslova.

- (27) Štete nastale oduzimanjem vozila odlukom suda ili tijela državne uprave u zemlji ili inostranstvu;

- (28) Štete nastale ostvarivanjem rizika krađe vozila ako je u momentu ostvarivanja osigurane opasnosti vozilo bilo otključano ili su se u vozilu

nalazili ključevi od vozila. Smatra se da je vozilo bilo otključano ako osiguranik, odnosno lice koje je osiguranik ovlastio za upotrebu vozila, ili lice koje je držalac vozila po ovlaštenju osiguranika, prilikom prijave štetnog događaja osiguravaču ne preda sve originalne primjerke ključeva od vozila, sve originalne primjerke ključeva zaštitnih protivprovalnih sistema i potvrdu o vlasništvu.

- (29) Štete nastale ostvarivanjem rizika prevare ako je učinilac lice koje bi imalo pravo na naknadu iz osiguranja u skladu s ugovorom o osiguranju (polisom) i/ili ovim uslovima;
- (30) Troškovi nabavke novih ključeva, zamjene ili popravka brava na i u vozilu u slučaju gubitka, nestanka ili krađe ključeva vozila, osim krađe ključeva iz zaključane prostorije uz obaveznu prijavu policiji;
- (31) Ako prilikom nastanka štetnog događaja isti nije prijavljen Ministarstvu unutrašnjih poslova;
- (32) Ukoliko je šteta na vozilu popravljena prije prijave štete Osiguravaču, odnosno ako nije omogućeno Osiguravaču da prije opravke vozila izvrši uvid u oštećenja i sačine zapisnik i fotografije o istim.
- (33) Odvozom tereta koje je vozilo prevozilo sa mjesta nezgode.
- (34) Osiguravač nije u obavezi da naknadi troškove koje je osiguranik imao prilikom pribavljanja dokumentacije i dokaza neophodnih za dokazivanje nastanka osiguranog slučaja (osim zapisnika MUP-a), kao ni troškove lica koja je osiguranik angažovao da u njegovo ime pribave navedene dokaze i dokumentaciju ili osiguravaču podnesu zahtjev za naknadu štete po osnovu ugovorene polise osiguranja.

Član 21.

Osnovica za obračun premije

1. Osnovica za obračun premije je novonabavna vrijednost vozila na dan zaključivanja ugovora o osiguranju.

2. Za nova vozila uzima se novonabavna vrijednost prema važećem Katalogu EIB Internationale (Centar za motorna vozila) ili drugom katalogu (Schwacke i sl.) orjentacionih cijena odnosno po fakturi i/ili JCI (Jedinstvena carinska isprava). Novonabavna vrijednost vozila prema fakturi predstavlja prodajnu cijenu kod ovlaštenog zastupnika ili dilera za posebnu vrstu, tip i model, uključujući poreze i ostale troškove i ne uzimajući u obzir popuste i druge povoljnosti prilikom kupovine osiguranog vozila.

3. Ukoliko osigurano vozilo nije više u prodaji, njegova novonabavna vrijednost utvrđuje se po novonabavnoj vrijednosti sličnog vozila.

4. Kod osiguranja oldtajmera, trofejnih vozila, vozila sastavljenih od dijelova dva ili više vozila, vozila iz malih serija i sl. osnovica za obračunavanje premije je ugovorena suma osiguranja koja ne može biti veća od tržišne vrijednosti istog ili sličnog vozila.

5. Kod vozila koja su posebno adaptirana za trke, relije i brzinska testiranja, osnovica za obračunavanje premije je ugovorena suma osiguranja koja je sastavljena od novonabavne vrijednosti vozila iz serijske proizvodnje na dan zaključivanja

osiguranja i nove vrijednosti dodatih delova. Struktura vozila mora biti navedena u ugovoru o osiguranju.

Član 22.

Procjena štete

1. Osiguravač se obavezuje pristupiti utvrđivanju i procjeni štete u najkraćem mogućem roku računajući od zaprimanja pisane prijave o nastalom osiguranom slučaju.

2. Ako osiguravač ne pristupi utvrđivanju i procjeni štete u roku od 5 dana od dana prijave štete, osiguranik može početi s procjenom i otklanjanjem štete uz uslov da prethodno osigura dokaze o nastanku osiguranog slučaja i obimu oštećenja.

Član 23.

Utvrđivanje visine štete

1. Šteta koju pokriva osiguranje, utvrđuje se u slučaju:

- (1) Kod totalne štete (uništenja ili krađe vozila) prema vrijednosti vozila u trenutku utvrđivanja visine štete, umanjenoj za tržišnu vrijednost ostatka vozila, a prema stanju vozila neposredno prije štete. Vrijednost vozila neposredno prije štete utvrđuje se na način da se osnovica za obračun premije koriguje za korekzione faktore zastarjelosti tipa, amortizacije prema godinama starosti, pogonskog učinka, opšteg izgleda i stanja vozila, uslova i načina eksploatacije te ponude i potražnje na tržištu.

Osnovica za obračun premije, u smislu odredbi Zakona o porezu na dodatu vrijednost, zavisi od poreznog statusa osiguranika i njegovog prava na odbitak PDV-a kao pretporeza.

Utvrđena vrijednost vozila ne može biti veća od stvarne tržišne vrijednosti vozila. Gornja granica obaveze osiguravača ne može biti veća od osnovice za obračun premije naznačene u polisi.

- (2) Kod djelimičnih šteta prema visini troškova popravke, umanjenoj za tržišnu vrijednost ostataka dijelova koji se zamjenjuju. U trošak popravke računaju se troškovi demontaže i montaže kao i potrošni materijal.

Visina štete se sporazumno može utvrditi na osnovu plaćenih računa popravke ili prema nagodbi između osiguranika i Osiguravača.

Prilikom zamjene oštećenih dijelova akumulatora, cerada, radio opreme, guma, uređaja za pogon na tečni gas, dijelova izduvnog sistema i radnog uređaja, šteta se umanjuje za pad vrijednosti zbog istrošenosti dijelova i uređaja.

Ne nadoknađuju se veći troškovi popravke koji su nastali zbog toga što su prilikom popravke učinjene izmjene ili poboljšanja.

2. Spašeni dijelovi uništenog odnosno oštećenog vozila (ostaci vozila) ostaju osiguraniku, ako se drugačije ne ugovori. Vrijednost spašenih dijelova uništenog odnosno oštećenog vozila utvrđuje se po tržišnoj vrijednosti i prema stanju u kojem se nalaze u trenutku utvrđivanja visine štete. Tako

utvrđena vrijednost odbija se od izračunate vrijednosti vozila neposredno prije štete.

3. Ukoliko je stvarna vrijednost osiguranog vozila, odnosno ugovorena suma osiguranja, umanjena za vrijednost ostataka tog vozila na dan utvrđivanja visine štete manja od troškova za popravku, visina štete se utvrđuje kao u slučaju totalne štete.

4. Ukoliko se kod ostvarenja rizika krađe (prevare ili utaje) vozilo pronađe pre isteka 30-og dana od dana prijavljivanja štete nadležnom organu, osiguranik je dužan da preuzme vozilo. Ukoliko je osigurano vozilo oštećeno ili uništeno, šteta se utvrđuje po odredbama ovog člana.

Ako se osigurano vozilo ne pronađe u roku od 30 dana, šteta se utvrđuje kao da je osigurano vozilo uništeno bez ostataka.

Ako se osigurano vozilo nađe kasnije, osiguranik ga može preuzeti i zadržati. U tom slučaju eventualna šteta na vozilu utvrđuje se po odredbama ovog člana.

5. Osiguranicima koji nisu obveznici poreza na dodatu vrijednost, u smislu odredaba Zakona o PDV-u, odšteta se isplaćuje s PDV-om ukoliko je u vrijednost vozila koja predstavlja osnovicu za obračun premije iskazanu na polisi uključen i PDV.

Osiguranicima koji su obveznici poreza na dodatu vrijednost u smislu odredbi zakona o PDV-u, i ako:

- a) imaju pravo odbitka pretporeza, odšteta se umanjuje za PDV;
- b) nemaju pravo odbitka pretporeza, odšteta se isplaćuje s PDV-om, ukoliko je u vrijednost vozila koja predstavlja osnovicu za obračun premije iskazanu na polisi uključen i PDV.

6. Za vozila starija od 7 godina šteta se nadoknađuje u visini opravke zamjenskim (neoriginalnim) ili polovnim dijelovima, ali najviše do vrijednosti originalnih dijelova umanjениh stopom starosne amortizacije vozila u cjelini.

7. Šteta na felugama se može isplatiti samo ako je posljedica sudara vozila.

Član 24.

Troškovi nastali u vezi s osiguranim slučajem

1. Pored naknade iz člana 23. ovih Uslova a u vezi sa nastalim osiguranim slučajem, osiguravač je u obavezi nadoknaditi i troškove:

- (1) vuče ili prevoza do najbliže radionice za popravku;
- (2) odvoza uništenog vozila do najbližeg mjesta dopuštenog za odlaganje takvih vozila.

Naknada obračunata prema stavu 1. ovog člana ne može preći 1% osnovice za obračun premije.

Član 25.

Obavezna franšiza za više šteta

Osiguraniku koji u jednoj osiguravajućoj godini ima dvije ili više prijavljenih šteta na istom osiguranom vozilu, odbija se obavezna franšiza za više šteta.

Franšiza se obračunava u potpunom kasko osiguranju na način da se osiguraniku isplaćuje iznos naknade za štetu umanjenu za iznos koji je postotak od pune premije osiguranja (bez bonusa, doplata i popusta), u zavisnosti od učestalosti šteta u jednoj osiguravajućoj godini kako slijedi:

- kod druge štete 15%,

- kod treće štete 30%,
- kod četvrte štete 60%,
- kod pete i svake dalje štete 100% od iznosa pune premije osiguranja.

Obavezna franšiza se ne primjenjuje kod osiguranika koji imaju 10 i više vozila osiguranih kod Društva. Na ove osiguranike se primjenjuju odredbe člana 29. ovih Uslova.

Član 26.

Bonus - smanjenje premije osiguranja

1. Bonus se odobrava i premija osiguranja smanjuje kada tokom protekle osiguravajuće godine osiguranik nije prijavio štetu po kojoj je Osiguravač obavio isplatu ili utvrdio obavezu plaćanja.

2. Bonus se obračunava kod produženja ili obnove osiguranja.

3. Bonus se primjenjuje kod punog kasko osiguranja.

4. Premija osiguranja se smanjuje:

- za 10% ako u protekloj godini nije bila prijavljena šteta,
- za 20% ako u dvije uzastopne godine nije bila prijavljena šteta,
- za 30% ako u tri uzastopne godine nije bila prijavljena šteta,
- za 40% ako u četiri uzastopne godine nije bila prijavljena šteta,
- za 50% ako u pet ili više uzastopnih godina nije bila prijavljena šteta.

5. Osiguranik koji je prvi puta sklopio osiguranje s trajanjem kraćim od godinu dana, nema pravo na bonus u sljedećoj osiguravajućoj godini, bez obzira što nije imao štete.

6. Ako je osiguranje bilo prekinuto, osiguranik zadržava stečena prava iz osiguranja do 2 godine za vozilo iste premijske grupe ukoliko u tom periodu osiguranja nije prijavio štetu. U svim ostalim slučajevima nakon prekida osiguranja osiguranik plaća osnovnu premiju.

7. Ako je osiguranik u osiguravajućoj godini imao jednu prijavljenu štetu, gubi pravo na bonus u sljedećoj osiguravajućoj godini prema sljedećoj tabeli:

Bonus u osiguravajućoj godini	Bonus u sljedećoj godini
50%	30%
40%	20%
30%	10%
20% i manje	0%

8. Ako je osiguranik u osiguravajućoj godini imao dvije ili više prijavljenih šteta tada za svaku prijavljenu štetu gubi 20% bonusa za sljedeće osiguravajuće razdoblje.

9. Ukoliko se posebno ugovori i plati dodatna premija, moguće je zadržavanje stečenog bonusa i u slučaju da u toku osiguravajuće godine budu prijavljene štete.

10. Smatra se da šteta nije prijavljena ako je otklonjena ili likvidirana bez isplate odštete ili je u punom iznosu regresirana po bilo kojem osnovu do isteka tekuće osiguravajuće godine.

11. Osiguraniku koji prvi put zaključuje polisu kasko osiguranja kod Društva priznaje se polisa prethodnog osiguravača za vozilo iste premijske grupe kao osnov za priznavanje bonusa ako isti postoji na polisi prethodnog osiguravača.

Član 27.

Štete koje ne utiču na bonus

1. Štete prijavljene po djelimičnom kasko osiguranju ne utiču na bonus, a u pogledu člana 25. ovih Uslova smatra se da nisu prijavljene.

2. Šteta koja je prijavljena u potpunom kasku ne utiče na bonus ukoliko se odnosi na sljedeće rizike:

- grad (tuča),
- udar groma,
- snježne lavine,
- pad vazdušne letjelice,
- oštećenja tapaciranih dijelova vozila prilikom pružanja pomoći licima koje su ozlijeđene u saobraćajnoj nesreći,
- namjerno prouzrokovane štete na osiguranoj stvari u cilju sprečavanja veće štete na toj ili drugoj stvari ili licima.

Član 28.

Ekstra bonus

1. Ukoliko je osiguranik ostvario bonus od 50% u trajanju od najmanje dvije godine uzastopno i u dvije godine nije prijavljena šteta, osiguraniku se za to vozilo priznaje ekstra bonus.

2. Ekstra bonus je pravo osiguranika da u slučaju jedne prijavljene štete ne gubi već stečeni bonus.

3. Ukoliko je osiguranik iskoristio pravo na ekstra bonus, novi ekstra bonus može steći tek nakon dvije uzastopne godine trajanja osiguranja bez prijavljene štete.

Član 29.

Tehnički rezultat

1. Osiguraniku koji ima 10 i više vozila premija se utvrđuje u zavisnosti od tehničkog rezultata. Tehnički rezultat se definiše kao odnos likvidiranih šteta i bruto premije polisa u protekle tri osiguravajuće godine.

2. Osiguraniku kod kojeg je tehnički rezultat u posmatranom periodu manji ili jednak 95%, računa se popust (bonus) na premiju osiguranja za sljedeću godinu osiguranja prema sljedećoj tabeli:

Tehnički rezultat	Popust na premiju
0% - 20%	50%
preko 20% - 30%	40%
preko 30% - 50%	30%
preko 50% - 60%	20%
preko 60% - 65%	10%
preko 65% - 95%	bez bonusa / malusa

3. Osiguraniku kod kojeg je tehnički rezultat u posmatranom periodu veći od 95%, računa

se doplatak (malus) na premiju osiguranja za sljedeću godinu osiguranja prema sljedećoj tabeli:

Tehnički rezultat	Doplatak na premiju
preko 95% - 100%	5%
preko 100% - 120%	10%
preko 120%	30%

4. Ukoliko je tehnički rezultat u posmatranom period veći od 120%, doplatak na premiju za sljedeću godinu osiguranja određuje osiguravač zavisno od ocjene rizika.

5. Ako osiguravač ne raspolaže podacima o premijama i štetama za najmanje tri prethodne osiguravajuće godine, tada za utvrđivanje tehničkog rezultata koristi podatke za dvije odnosno jednu osiguravajuću godinu.

6. Za utvrđivanje premije osiguranja na osnovu tehničkog rezultata vrijedi i sljedeće:

- (1) Tehnički rezultat, prema odredbama ovih Uslova, obračunava se i na vozila koja osiguranik nabavi u tekućem razdoblju osiguranja.
- (2) U slučaju prekida osiguranja i ponovnog sklapanja ugovora o osiguranju, premija se računa na osnovu tehničkog rezultata za posljednje tri osiguravajuće godine trajanja osiguranja prije prekida osiguranja.
- (3) Ako je prekid trajao više od dvije godine, računa se premija osiguranja bez popusta (bonusa) i doplata (malusa).

Član 30.

Ostale odredbe o uticaju šteta na visinu premije

1. Sistem bonusa primjenjuje se i na ugovarača koji koristi vozilo na osnovu ugovora o dugoročnom zakupu (leasing-u), rent-a-car agencije ili preduzeće za iznajmljivanje vozila.

2. Na djelimično kasko osiguranje ne primjenjuje se sistem bonusa.

3. Ugovarač i osiguravač imaju pravo zahtijevati ponovni obračun premije, ako se naknadno utvrdi da se obračun zasniva na pogrešnim podacima o osiguranim slučajevima, isplaćenim štetama i naplaćenim premijama

III OSIGURANJE OD RIZIKA LOMA

Član 31.

Predmet osiguranja

1. Predmet osiguranja su:
 - (1) Radni uređaji na teretnim vozilima i autobusima;
 - (2) Vučna vozila (bez priključnih uređaja);
 - (3) Radna i specijalna motorna vozila, prikolice i poluprikolice i kontejneri, samo radni uređaji na ovim vozilima ili ovo vozilo u cjelini;
 - (4) Električne i dizel-električne lokomotive (samo od štete usled neposrednog dejstva električne

energije).

Kod osiguranja radnog uređaja od loma, motor se smatra sastavnim dijelom radnog uređaja specijalnog i radnog motornog vozila i radne mašine, samo u slučaju ako isključivo služi za pokretanje radnog uređaja, a ne i za kretanje (vuču) specijalnog radnog uređaja i radne mašine po podlozi. Ako isti motor služi i za kretanje (vuču) specijalnog i radnog vozila i radne mašine po podlozi i za pokretanje radnog uređaja radnog vozila, neće se smatrati sastavnim dijelom tog uređaja čak i za vreme dok svojim radom pokreće samo radni uređaj na vozilu.

Šasija, odnosno postolje na kome se nalazi radni uređaj, kao i vozačka kabina, karoserija, transmisija i ostali dijelovi specijalnog i radnog vozila i radne mašine koji omogućavaju kretanje (vuču) vozila po podlozi, ne smatraju se radnim uređajima, odnosno dijelom radnog uređaja.

Kod osiguranja vozila u celini ne važe ograničenja navedena u prethodna dva stava ove tačke.

Područje važenja osiguranja vozila u cjelini od loma je Republika BiH.

2. Osiguranje iz ovog člana važi za vrijeme:

- (1) dok su montirani i spremni za rad,
- (2) kada se nalaze u radu,
- (3) kada se demontiraju i montiraju zbog premeštaja i remonta (popravke) i za vreme trajanja remonta na mjestu gde se osigurana stvar nalazi ili u radionici osiguranika,
- (4) kada se prevozi u unutrašnjem prevozu zbog čišćenja, popravke ili premeštanja u krugu mikrolokacije pogona, a najviše do 15 km van kruga mikrolokacije.

3. Osiguranje od rizika loma može se ugovoriti samo ako je zaključeno osiguranje od osnovnih opasnosti. Osiguranjem nisu obuhvaćeni uređaji ni onda kada je njihova vrijednost sadržana u vrijednosti osigurane stvari:

- (1) priključni uređaji na traktorima i poljoprivrednim mašinama;
- (2) radni elementi poljoprivrednih mašina: raonici, diskovi, klinovi drljače, noževi, kose i zupci sa sječivom "prsti", motike, noževi sa nosačima i sl.;
- (3) dijelovi mašina koji su direktno izloženi termičkom uticaju: obloge sudova i uređaja za sagorijevanje, rešetke ležišta, plamenici gorionika, elektrootpornici grijača i sl., osim motora sa unutrašnjim sagorijevanjem;
- (4) dijelovi mašina izloženi trošenju-zamjeni: sita, reljefne i druge zamjenljive obloge valjaka, obloga grebena, češljevi, fleksibilne cevi, remenje, četke i obruči, oplata (od gume, tekstila ili sintetičkih materijala), ulošci za filter, filter platna, sredstva za termičku izolaciju i zaptivanje, delovi izloženi brzom trošenju (gumeni prstenovi, gumeni umeci, lamele i sl.), prenosni kablovi (izuzev onih koji se automatski namotavaju na

kalemove), klizni i kotrljajući ležajevi unutr. prečnika do 100 mm; eksploatacioni materijal: gorivo, mazivo, rashladna sredstva, hemikalije, sredstva za čišćenje i slično;

- (5) transportne trake, lanci i užad;
- (6) pneumatici (gume) za vozila;
- (7) gusjenice vozila gusjeničara, ukoliko se drugačije ne ugovori;
- (8) alat koji se može mjenjati kao: svrdla, alat i dijelovi mašina koji neposredno služe za lomljenje i sitnjenje, kalupi, matrice, noževi, umeci i obloge na valjcima, testere, sita, brusno kamenje, žigovi (pečati);
- (9) ulje za podmazivanje;
- (10) katalizatori i indikatori;
- (11) sredstva za zaptivanje i izolaciju kao i sredstva za hlađenje u uređajima za hlađenje.

Član 32.

Osigurane opasnosti (rizici)

1. Osiguranjem po ovim uslovima pokriveno je uništenje ili oštećenje osiguranog predmeta uslijed nepredviđenog i iznenadnog događaja u vezi sa upotrebom osiguranog predmeta (nezgoda u pogonu) i to uslijed:

- (1) greške u konstrukciji, materijalu i izradi;
- (2) neposrednog djelovanja električne energije (kratkog spoja, atmosferskog i drugog prednapona, električnog luka i sl.);
- (3) pucanja ili raspadanja usled dejstva centrifugalne sile;
- (4) mraza, osim zamrzavanja vode u sklopovima motora, pritiska leda ili snijega ili neposrednog kretanja leda;
- (5) nadpritiska i podpritiska (implozija);
- (6) otkaza (zatajavanja) uređaja za zaštitu ili regulaciju, kao i elemenata za automatsko upravljanje kojim je mašina opremljena;
- (7) zaglavljivanja u toku bušenja u bušotinama;
- (8) iznenadnog i neočekivanog potapanja vozila koje nastaje pri radu u močvarama, mulju, pesku, nanešenom zemljištu i slično;
- (9) raščišćavanja snežnih lavina ili odrona zemljišta sa vozilom;
- (10) pada osigurane stvari, udara ili upadanja stranog tela u osiguranu stvar;
- (11) nespretnosti, nehata ili zle namere radnika ili nekog drugog lica.

2. Osiguravač će nadoknaditi i štetu za punjenje uljem osiguranog radnog uređaja samo kada je šteta posledica oštećenja ili uništenja uređaja od opasnosti iz stava 1. ovog člana.

3. Opasnosti iz stava 1. ovog člana ne odnose se na električne i dizel električne lokomotive.

One su osigurane samo za štete od neposrednog dejstva električne energije.

Član 33.

Isključenje obaveze osiguravača

1. Osiguravač nije u obavezi da plati naknadu štete uslijed:

- (1) nedostataka i grešaka koje su postojale u trenutku zaključenja ugovora o osiguranju, koji su bili ili morali biti poznati osiguraniku ili licu odgovornom za pogon;
- (2) neposredne posledice trajnih hemijskih, termičkih, atmosferskih, mehaničkih i drugih uticaja i uslova smeštaja i rada (oksidacija, starenja, korozija, zračenje, prekomjerne vibracije i sl.);
- (3) posledice svih vidova trošenja, habanja, abrazije, erozije, kavitacije i sl.;
- (4) prekomjerne naslage rđe, kotlovske kamenca, taloga, mulja i slično, ako je usled toga nastalo uništenje ili oštećenje osigurane stvari;
- (5) prenapetosti ili preopterećenosti mašina, mašinskih i električnih uređaja, aparata i instalacija, preko granice njegovih projektovanih parametara;
- (6) nepropisanog i neredovnog održavanja;
- (7) stavljanja u pogon pre konačne opravke;
- (8) prilikom montiranja i probnog ispitivanja na novoj stvari;
- (9) dinamično vitanje rotacionih delova mašina (turbo-rotora i sl.) ukoliko to nije posebno ugovoreno;
- (10) nepoštivanja zakonskih i tehničkih propisa i uputstava o tehničkoj eksploataciji osiguranih stvari kao i zbog nepreduzimanja zaštitnih mera.
- (11) Odvoza tereta koje je vozilo prevozilo sa mjesta nezgode.
- (12) Osiguravač nije u obavezi da naknadi troškove koje je osiguranik imao prilikom pribavljanja dokumentacije i dokaza neophodnih za dokazivanje nastanka osiguranog slučaja (osim zapisnika MUP-a), kao ni troškove lica koja je osiguranik angažovao da u njegovo ime pribave navedene dokaze i dokumentaciju ili osiguravaču podnesu zahtjev za naknadu štete po osnovu ugovorene polise osiguranja.

2. Osiguravač takođe nije u obavezi da nadoknadi štete:

- (1) kao posrednu posledicu u vezi sa nastalim osiguranim slučajem (izgubljena zarada, danguba, kazna i slično);
- (2) za štete koje po zakonskim propisima ili po ugovoru odgovara

proizvođač ili isporučilac stvari. Ukoliko proizvođač ili isporučilac osporava odgovornost, a šteta je izazvana sa jednim od rizika obuhvaćenih u članu 32. ovih Uslova, osiguravač će isplatiti naknadu iz osiguranja i stupiti u prava osiguranika prema proizvođaču ili isporučiocu;

- (3) nastale u vezi sa troškovima popravke, ako se utvrdi da šteta ne bi nastala da je popravka bila izvršena tokom redovnog ili periodičnog pregleda sa ciljem održavanja.

Član 34.

Osnovica za obračunavanje premije

1. Osnovica za obračunavanje premije utvrđuje se u skladu sa članom 21. ovih Uslova.

Član 35.

Utvrđivanje visine štete

1. Utvrđivanje visine štete utvrđuje se u skladu sa članom 23. ovih Uslova.

Član 36.

Troškovi nastali u vezi sa osiguranim slučajem

1. Troškovi nastali u vezi sa osiguranim slučajem utvrđuje se u skladu sa članom 24. ovih Uslova.

Član 37.

Obavezna franšiza za više šteta

1. Obavezna franšiza za više šteta utvrđuje se u skladu sa članom 25. ovih Uslova.

Član 38.

Bonus - smanjenje premije osiguranja

1. Bonus-smanjenje premije osiguranja utvrđuje se u skladu sa članom 26. ovih Uslova.

IV ZAVRŠNE ODREDBE

Član 39.

Pravni okvir

1. Na pravne odnose između Osiguravača, Ugovarača osiguranja, Osiguranika, Korisnika i drugih osoba kojih se tiče, a koji nisu regulisani ovim Uslovima, primjenjivaće se odredbe Zakona o obligacionim odnosima i ostalih pozitivno pravnih propisa koji regulišu ovu materiju.

Član 40.

Izmjene uslova osiguranja i premijskog sistema

1. Ovi Uslovi mogu se izmjeniti ili dopuniti po postupku i na način na koji su donijeti.

2. Ako osiguravač izmjeni uslove i/ili premijski sistem, o promjeni mora obavijestiti ugovarača osiguranja odnosno osiguranika barem 30 (trideset) dana prije isteka tekuće osiguravajuće godine.

3. Ugovarač osiguranja odnosno osiguranik ima pravo da u roku od 30 (trideset) dana po prijemu obavještenja otkaže ugovor o osiguranju. Ugovor prestaje da važi sa istekom tekuće godine osiguranja.

4. Ukoliko ugovarač osiguranja, odnosno osiguranik, ne otkaže ugovor o osiguranju u prethodno navedenom roku, on se početkom iduće godine mijenja u skladu sa izvršenim promjenama u uslovima osiguranja ili sa promijenjenom premijom osiguranja.

Član 41.

Pravna nadležnost i stupanje na snagu

1. U slučaju spora između Ugovarača osiguranja, odnosno Osiguranika i Osiguravača, nadležan je sud u Banja Luci.

Član 42.

Stupanje na snagu

1. Ovi Uslovi stupaju na snagu osmog dana od dana objavljivanja na oglasnoj tabli Društva ili na internet stranici Društva (Portal Društva), a primjenjuju se od 01.12.2017. godine.

2. Stupanjem na snagu ovih Uslova, prestaju da važe Uslovi za kombinovano osiguranje motornih vozila (auto kasko) koje je donio Upravni odbor „Dunav osiguranja“ a.d. Banja Luka dana 07.03.2007. godine i sve njihove izmjene.

Ova izmena Uslova stupa na snagu 10.02.2023.